

PRZEORAC (8) *vb pf i impf*

pf (5), *impf* [[*inf*] i *praes*] (1), *pf a. impf* [*inf*] *Mącz* (2).

Wszystkie samogłoski jasne.

inf przeorać (4). ◇ *praes 1 sg* przeorzę (1). ◇ [3 *pl* przeorzą.] ◇ *praet 1 sg m* -m przeorął (1). *f* -m przeorała (1). ◇ 1 *pl m pers* przeorali(s)my, [-*(s)*my przeorali] (1). ◇ [*part praet act* przeorawszy.]

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVII w.*

1. *pf* *Zorać*, zwykle pod uprawę (4) : Iugerum, Ták wiele roley yáko pará wołów może zá dzień przeorać *Mącz* 177b; [ten [*ber*] może być śian po żniwiech ná roli á ná ścierniu gdzie zboże zbiorą przeorawšy raz álbo dwa *Cresc* 1571 184].

Zwrot: »przeorać miedzę« (3): yakom ya nyeprehorala myedze przez kmyothy moye ktora stharadavna dziely hymyeny lomienkie zymyenyem borakowskiem *ZapWar* 1535 nr 2487, 1542 nr 2450, 1546 nr 2618.

a. [*Zaorać pas ziemi w celu poprowadzenia drogi* [*co*]: obrócilichmy się na grunt kobierzyński i uznaliśmy [...] być tam gościniec na ten czas lepszy [...], naznaczyliśmy i przeorali na dziesięć łokci drogę *LustrDróg* 6.]

2. *impf i pf* Ponownie dokon(yw)ać orania, ponownie zaor(yw)ać (4) : Primum aratur quod est proscindere. Zorać. Deinde iterum aratur quod vocant effringere. Przeorać álbo łomić. *Mącz* 195c; Aratro – Przeorzę, pooruię, znowu orze. *Calep* 97b; [*InwSzlachKal* 1576 nr 34].

Zwrot: »zaś, znowu przeorać« (1:1): Aratro, Odwracać rolę/ łomić/ álbo/ z nowu przeorać. *Mącz* 16d; *GostGosp* 36.

Szereg: »zorać (a. [*orać*]), także ([*ani*]) przeorać« (1): Rolą folwárkową pomierzác: áby wiedział wżędy wiele ma ná dzień chłop zorać: tákże zaś przeorać y vwlec *GostGosp* 36; [W tej wsi jest kmieci osiadłych 9, [...] robotę robią: włóczą rolę, ale nie orzą, ani przeorzą. *LustrWpol* I 165].

*** [*Bez wystarczającego kontekstu*: Przeorzę et przeorywam/ Aro, proscindo, effringo, repastino. *Volck* Ttt4v.]

Synonim: 2. łomić.

Formacje współrdzenne cf ORAC.

Cf [PRZEORANIE], PRZEORANY